

plette Sædegaarde forhen ikke kunde sælge en Deel af Bøndergodset, ikke kunde sælge een eller flere enkelte Gaarde, uden at de, dersom de ei beholdt tilbage 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods indenfor to Miles Afstand fra Hovedgaarden, tabte deres Rettigheder som Besiddere af complete Sædegaarde, hvorimod de efter Egalisationsloven havde Afgang til at sælge af Bøndergodset, uden derved at fortabe Skattelettelsen, der nu ikke længere eksisterede, men eengang for alle bortfaldt imod særlig Godtgjørelse; og denne Fordeel tillagde man en saadan Betydning, at man paa Grund deraf fastsatte Vederlagssummen for de complete Sædegaarde endeel lavere efter det ovenangivne Forhold. Jeg for min Deel troede rigtignok, at man herved traadte disse Sædegaardes Eiere vel nær, idet man tillagde hiin Afgang en saa betydelig Indskyldelse. Imidlertid gik Forslaget derom igjennem, og man optog i Loven den ommeldte meget væsentlige Forskjel. Man har altsaa ved denne Lov paa en vis Maade opgjort et Mellemværende mellem hine Sædegaardseiere og Staten, og Agangen til nu at sælge enkelte Fæstegaarde, uden Tab af Skattelettelse, blev ligefrem beregnet til Afgang og liquideret ved Beregningen af Erstatningssummen. Nu kunde jeg godt begribe, at man kunde raisonneres saaledes: denne Dverreenskomst har den lovgivende Magt for ikke to Aar siden truffet med de complete Sædegaardseiere, og den maa vi respectere, ligesom en privat Mand i Mellemværende med Andre maa respectere trufne Dverreenskomster; altsaa maa vi, naar vi gaae ind paa en Evangsafløsning, tage den Forskjel i Betragtning, som blev gjort ved Egalisationslovens § 4, og for saavidt i alt Fald holde de nævnte Sædegaarde frie for Afløsningen. Men, naar man nu paa en vis Maade endog vil vende det om, saa at man ikke blot synes at ville ignorere Bestemmelserne i Egalisationslovens § 4, men endog vil bestemme, at Evangsloven ikke skal gjælde med Hensyn til alle bortfæstede Bøndergaarde, men navnlig om Fæstegods, som hører til Hovedgaarde, og derunder til de Sædegaarde, der fik den ringere Vederlagssum efter hiint Lovbud, og som udgjøre en meget væsentlig Bestanddeel af Hovedgaardene, saa til-

staaer jeg, at det fatter jeg ikke (Tscherning): Ja, der var De ogsaa med!). Ja vel! jeg stemte imod den ommeldte Paragraph i Egalisationsloven, og jeg forstaaer meget vel, hvorfor den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds (Tscherning) heller ikke vilde gaae ind paa den; thi han var dengang fremsynet, og jeg troer, at de Forhandlinger og Afstemninger, som da fandt Sted, tilstrækkeligen vise, fra hvilken Side det var, at Oppositionen mod denne Paragraph især reiste sig. Jeg for min Deel var især af den Grund imod den, fordi jeg fandt, at man i alt Fald ansatte Forfjellen for høit; jeg meente, at der burde have været tillagt de complete Sædegaardes Eiere et større Vederlag. Jeg veed nu ikke, om den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds og de andre Herrer, der pleie at stemme med ham, ville vedkjende sig at være gaaede ud fra den samme Anskuelse, at de complete Sædegaardseiere egentlig fik for Lidet; jeg har nogen Tvivl derom, men jeg troer snarere at forstaae den ærede Rigsdagsmands Tanke, naar jeg antager, at han netop havde Hensyn til en forventet tvungen Fæstefrøsning for Die. Jeg troer, at det Anførte vil være tilstrækkeligt til at paavise Sammenhængen mellem hiin for ikke to Aar siden vedtagne Lov og den Gjenstand, vi nu omhandle. — Dog, dette er kun en enkelt Betragtning. Det ærede Fleertal har i Betænkningen, Side 1004, blandt Andet udtrykkelig udtalt, — hvilket jeg skal bede fastholdt, jeg kommer ved den følgende Paragraph igjen tilbage derpaa — at den saakaldte mindre stærke Fæstetvang „vil i Almindelighed ikke kunne medføre nogen synderlig Afgang i Salgsværdien“. Denne Salgsværdi kunne vi umuligen komme fra, hvilket nærmere vil vise sig, naar vi komme til § 9; heller ikke Udvalgets Fleertal har kunnet komme fra den, idet hele Udvalget har været enigt i, at den virkelige Værdi i Handel og Wandel maatte benyttes som Udgangspunkt ved Taxationen. Men nu spørger jeg: hvordan hænger det da sammen med den stærkere Fæstetvangs Indskyldelse paa Salgsværdien? Lidt nærmere beseet, og, naar man ikke bliver staaende ved løse og uklare Anskuelser, turde det falde i Minene, at der i